

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Prevenció de riscos laborals

22/06/2017

Índex

Prevenció de riscos laborals	3
1 Plans d'emergència. Simulacres	3
2 Farmaciola als centres de treball	4
3 Accidents laborals i malalties professionals en els centres públics. Notificació d'accidents laborals i assistència sanitària	4
4 Coordinadors de prevenció de riscos laborals en els centres públics	4
5 Seguretat amb els productes químics (laboratoris, tallers, neteja, etc.) dels centres educatius	6
6 Coordinació d'activitats empresarials	6
7 Control de plagues en els centres	7
8 Activitats potencialment perilloses en els centres	8
9 Informació i formació en riscos laborals i mesures preventives	8
10 Vigilància de la salut dels treballadors	9
10.1 Persones especialment sensibles	9
10.2 Protecció de la maternitat	10
10.3 Malalties professionals	10
10.4 Esforç vocal	10
11 Assetjament psicològic i/o sexual i d'altres discriminacions en l'àmbit laboral	11
12 Normativa d'aplicació (prevenció de riscos laborals)	11

Prevençió de riscos laborals

1 Plans d'emergència. Simulacres

La normativa vigent sobre prevençió de riscos laborals estableix l'obligació d'adoptar les mesures de prevençió contra incendis i d'evacuació dels treballadors i dels alumnes, així com de les persones alienes presents en el centre de treball. Aquestes mesures s'han de comprovar periòdicament.

Per aquest motiu, tots els centres han d'elaborar, revisar i actualitzar periòdicament el pla d'emergència. Cal utilitzar el manual [Pla d'emergència del centre docent](#), editat pel Departament d'Ensenyament.

Els centres públics, a l'inici de curs, han de comprovar que tenen el pla d'emergència actualitzat i han de garantir que, com a mínim, es farà un simulacre d'evacuació o de confinament durant el primer trimestre del curs escolar. És recomanable fer-ne un de cada tipus, i en franges horàries diferents, al llarg del curs escolar. Aquests simulacres s'han de planificar tenint en compte totes les activitats que es porten a terme al centre, incloses les que es fan en horari de menjador, si els alumnes són al centre dins d'aquesta franja.

Amb una antelació de 10 dies a la data del simulacre, els centres públics han de comunicar a l'adreça electrònica simulacres_pc@gencat.cat la informació següent:

- Nom del centre educatiu i municipi.
- Dia i hora previstos per fer el simulacre (d'evacuació o confinament).
- Nombre aproximat de persones que s'han d'evacuar.
- Ubicació del punt de reunió.

Així mateix, el dia del simulacre, els centres educatius han de simular la trucada al 112 d'acord amb la [Guia de trucades de simulacres en centres educatius](#), inclosa en les instruccions del pla d'emergència del centre.

Fet el simulacre en els centres, el director o directora, ha de fer arribar al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o a la gerent del Consorci d'Educació, un informe amb les fitxes 27 i 28 del manual "Pla d'emergència del centre docent", degudament emplenades, i una còpia dels plànols del centre, si aquests s'han actualitzat durant el darrer any.

En cas d'emergència real, els centres públics han de comunicar el succés al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o la gerent del Consorci d'Educació.

Si el centre comparteix les instal·lacions amb altres entitats o persones públiques o privades, s'hi ha de coordinar en relació amb el pla d'emergència.

Els centres de formació d'adults ubicats en els centres penitenciaris han de seguir, en matèria de plans d'emergència, el que disposi el director o directora del centre penitenciari.

Es poden consultar les instruccions del pla d'emergència adaptat a les llars d'infants al document [Pla d'emergència del centre docent: document adaptat per a les llars d'infants](#).

2 Farmaciola als centres de treball

D'acord amb el que estableix el [Reial Decret 486/1997](#), pel que s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball, annex VI, punt A, tot centre de treball ha de disposar, com a mínim, d'una farmaciola que contingui desinfectants i antisèptics autoritzats, gases estèrils, cotó hidròfil, benes, esparadrap, apòsits adhesius, tisoires, pinces i guants d'un sol ús. Podeu trobar més informació al [Canal Salut](#).

3 Accidents laborals i malalties professionals en els centres públics. Notificació d'accidents laborals i assistència sanitària

D'acord amb la [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, el director o directora del centre educatiu públic del Departament ha de notificar als serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació, qualsevol accident o incident laboral que hagi sofert el personal que treballa en el centre, se'n segueixi o no una baixa de la persona afectada. Aquesta notificació s'ha de fer d'acord amb el [Full de notificació d'accident, incident laboral o malaltia professional](#).

Una còpia d'aquest full s'ha de lliurar a la persona afectada i una altra s'ha d'arxivar al centre. Així mateix, podeu consultar el full informatiu de [Prevenció de riscos en desplaçaments](#).

4 Coordinadors de prevenció de riscos laborals en els centres públics

El director o directora és responsable d'exercir en el centre les funcions en matèria de riscos laborals que li assigna el [Pla de prevenció de riscos del Departament](#). En totes les escoles públiques (amb l'excepció de les escoles de tipologia I i J), els centres públics d'educació especial, els instituts, les escoles oficials d'idiomes, les escoles d'arts plàstiques i disseny i també els centres i aules de formació d'adults amb 10 o més docents de plantilla, el director o directora, com a cap del personal, ha d'assignar a una persona les funcions de coordinació de la prevenció de riscos laborals i comunicar-ne la designació al director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al o a la gerent del Consorci d'Educació.

L'assignació de funcions ha de recaure, sempre que sigui possible, en funcionaris docents en servei actiu i amb destinació al centre, amb formació en la matèria. Si cap d'aquests funcionaris no hi opta i se'n té constància expressa, es podrà nomenar qualsevol altre docent que imparteixi ensenyaments en el centre durant el curs escolar.

Correspon al coordinador o coordinadora de prevenció de riscos laborals promoure i coordinar les actuacions en matèria de salut i seguretat en el centre. Les seves funcions són les següents:

- Coordinar les actuacions en matèria de seguretat i salut, així com la promoció i el foment de l'interès i la cooperació dels treballadors en l'acció preventiva, d'acord amb les orientacions del servei i de les seccions de prevenció de riscos laborals i les instruccions del director o directora del centre.
- Col·laborar amb el director o directora del centre en l'elaboració del pla d'emergència, i també en la implantació, la planificació i la realització dels simulacres.
- Revisar periòdicament la senyalització del centre amb la finalitat d'assegurar-ne l'adequació i la funcionalitat.
- Revisar periòdicament el pla d'emergència per assegurar-ne l'adequació a les persones, els telèfons i l'estructura.
- Revisar periòdicament els equips contra incendis, com a actuació complementària a les revisions oficials.
- Promoure i fer el seguiment d'actuacions d'ordre i neteja.
- Donar suport al director o directora del centre per formalitzar i trametre als serveis territorials o al Consorci d'Educació de Barcelona el "Full de notificació d'accident, incident laboral o malaltia professional".
- Donar suport al director o directora del centre per formalitzar la coordinació de l'activitat empresarial.
- Col·laborar amb el personal tècnic del Servei de Prevenció de Riscos Laborals en la investigació dels accidents que es produeixin en el centre.
- Promoure i potenciar la formació dels treballadors del centre dins d'aquest àmbit.
- Col·laborar amb el personal tècnic del Servei de Prevenció de Riscos Laborals en l'avaluació i el control dels riscos generals i específics del centre.
- Col·laborar amb els professors en les etapes educatives que escaigui per desenvolupar, dins el currículum de l'alumne, continguts de prevenció de riscos.

Perquè el coordinador o coordinadora de prevenció de riscos laborals adquireixi el coneixement necessari i disposi de les eines per gestionar correctament la prevenció de riscos laborals al centre, el Departament d'Ensenyament posa a la seva disposició el curs telemàtic "Seguretat i salut laboral: Prevenció de riscos Laborals. Nivell bàsic", de 30 hores, que ha de fer per poder exercir amb garantia de qualitat les seves funcions.

Els directors dels centres han de possibilitar i donar la màxima prioritat perquè el coordinador o coordinadora designat adquireixi aquesta formació tan aviat com sigui possible.

A més, les seccions de prevenció de riscos laborals dels serveis territorials i del Consorci d'Educació de Barcelona organitzen periòdicament sessions informatives adreçades al coordinador o coordinadora de prevenció de riscos laborals així com als directors i directores per tractar aspectes rellevants de la gestió de la prevenció de

riscos laborals en els centres.

5 Seguretat amb els productes químics (laboratoris, tallers, neteja, etc.) dels centres educatius

Des del Servei de Prevenció de Riscos Laborals s'estableixen els procediments, les instruccions i les notes de prevenció de diferents àmbits de la seguretat laboral; els podeu trobar al Portal de centre del Departament d'Ensenyament (apartat "Gestió") [Seguretat i salut](#).

Aquesta documentació conté pautes de treball i recomanacions que fan referència als productes químics de neteja, els laboratoris i els tallers, i pretén integrar la prevenció de riscos i les bones pràctiques laborals/ambientals, tot donant compliment a la normativa vigent.

També s'hi pot trobar informació referent a la manipulació de productes químics i de neteja: etiquetatge, emmagatzematge, mostres biològiques, instruments i altres elements de treball d'aquests àmbits i de la gestió dels residus que s'hi generen.

Cal tenir present que en un centre docent no s'han d'utilitzar productes carcinògens, mutàgens, sensibilitzants ni tòxics per a la reproducció.

6 Coordinació d'activitats empresarials

D'acord amb el [Reial decret 171/2004](#), de 30 de gener, que desenvolupa l'article 24 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, en matèria de coordinació d'activitats empresarials, el director o directora del centre ha d'adoptar les mesures necessàries perquè les empreses i persones que desenvolupin activitats en el centre de treball rebin la informació i les instruccions adequades, amb relació als riscos existents en el centre de treball i a les mesures de protecció i prevenció corresponents, així com a les mesures d'emergència que cal aplicar.

El Departament d'Ensenyament, d'acord amb la normativa esmentada, ha elaborat procediments per a la coordinació d'activitats empresarials en els centres de treball del Departament, d'acord amb l'esquema següent:

- **PG/CE/12/1.0.00:** Procediment general per a la coordinació d'activitats empresarials en els centres de treball del Departament d'Ensenyament, pel qual s'estableixen les bases per vetllar per la seguretat i la salut del personal propi i aliè, quan treballadors, personal d'altres empreses o administracions hi fan activitats remunerades.
- **PO/CE/12/1.1.00:** Procediment operatiu d'activitats pròpies del Departament d'Ensenyament; s'ha d'aplicar a les activitats pròpies que porten a terme el personal següent:

- vetlladors
  - monitors de migdia
  - subalterns
  - formadors
  - altres (consulteu la taula 1 del procediment)
- **PO/CE/12/1.2.00:** Procediment operatiu d'activitats no pròpies del Departament d'Ensenyament; s'ha d'aplicar a les activitats no pròpies següents:
    - informàtica
    - servei de menjador
    - serveis de cuina
    - serveis de neteja
    - obres de reforma i ampliació
    - tractament de plagues ([IN/BI/12/1.0.04](#))
    - altres (consulteu la taula 1 del procediment)
- **PO/CE/12/1.3.00:** Procediment operatiu d'activitat empresarial múltiple en edificis compartits del Departament d'Ensenyament; s'ha d'aplicar quan en un mateix centre de treball hi desenvolupin activitats treballadors de dues o més empreses.
- **PA/CE/CTTI/16/01:** Procediment abreujat de Coordinació d'Activitats Empresarials per a les activitats desenvolupades pel Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) en els centres de treball del Departament d'Ensenyament (Serveis administratius i centres educatius).

Aquests procediments es poden consultar a la intranet del Departament d'Ensenyament > [Coordinació d'activitats empresarials](#).

Per a qualsevol consulta cal contactar amb la Secció de Prevenció de Riscos Laborals del territori corresponent o el Consorci d'Educació de Barcelona.

7 Control de plagues en els centres

Des del Departament d'Ensenyament se segueixen les línies d'actuació de control integrat de plagues urbanes amb la finalitat d'integrar totes les mesures possibles que afavoreixin una estratègia de control que causi la menor afectació a les persones i a l'entorn.

Es recorda que no es poden fer servir mai insecticides d'ús domèstic (esprais, dispositius elèctrics amb càrregues líquides o sòlides, és a dir, pastilles, bobines repel·lents de mosquits, etc.) a les dependències dels centres de treball del Departament d'Ensenyament.

Qualsevol proposta d'actuació contra plagues per part d'una empresa autoritzada (formi part del registre ROESP) ha de disposar del vistiplau de la Secció de Prevenció de Riscos Laborals corresponent.

Quan s'hagin de dur a terme mesures de control de plagues, cal seguir les indicacions següents:

- Per als centres públics, les instruccions del Servei de Prevenció de Riscos Laborals que es poden consultar al Portal de centre del Departament d'Ensenyament (Portal de centre > Serveis al personal > Prevenció de riscos laborals > [Control de plagues](#)).
- Per a tots els centres, els [mètodes de control de plagues](#) que estableix el Departament de Salut.

8 Activitats potencialment perilloses en els centres

Des del Servei de Prevenció de Riscos Laborals s'han establert pautes d'actuació davant activitats considerades potencialment perilloses. Van adreçades tant als treballadors del Departament com al personal aliè a aquest que hi presta serveis desenvolupant activitats considerades pròpies.

Es fa referència a activitats com ara treballs en alçada o en espais confinats, manipulació i aplicació de productes fitosanitaris, utilització d'escales manuals, treballs amb desbrossadora, manteniment d'instal·lacions, supervisió de la descàrrega de combustible, etc.

Aquestes pautes estan disponibles a l'apartat [Prevenció de riscos laborals](#) al Portal de centres del Departament.

9 Informació i formació en riscos laborals i mesures preventives

A fi de complir el deure de protecció i d'informació, consulta i participació establert a l'article 18 de la [Llei 31/1995](#), de prevenció de riscos laborals, els directors de tots els centres públics del Departament d'Ensenyament i del Consorci d'Educació de Barcelona han de facilitar a tots els treballadors del Departament, adscrits al centre o amb funcions temporals o de substitució assignades, la informació següent:

Informació		Localització
Riscos laborals	centre	Avaluacions de riscos fetes per les seccions de prevenció de riscos laborals
Mesures preventives	centre	Planificació de l'activitat preventiva derivada de les avaluacions de riscos

Mesures en cas d'emergència	centre	Pla d'emergència del centre
Riscos i mesures preventives	lloc de treball	Serveis al personal > Prevenció de riscos laborals > Llocs de treball: riscos i prevenció

El director o directora del centre ha d'emplenar el Registre d'activitats informatives, signat per les persones que han de rebre la informació, i tenir-ho permanentment a disposició del Servei de Prevenció de Riscos Laborals, de la Secció de Prevenció de Riscos Laborals i de l'autoritat laboral, i ha de facilitar la participació en les activitats formatives destinades a prevenir danys en la salut dels treballadors derivats de les seves condicions laborals (article 19 de la [Llei 31/1995](#))

10 Vigilància de la salut dels treballadors

La vigilància de la salut (VS) és una tècnica de prevenció que utilitza la medicina del treball per conèixer l'estat de salut dels treballadors i detectar-ne els canvis.

Amb el coneixement de l'estat de salut i dels seus canvis es pot saber com els riscos associats al lloc de treball influeixen en la salut de les persones i establir així mesures de prevenció per disminuir-ne els efectes o fins i tot eliminar-los.

Les actuacions de vigilància de la salut, ja es tracti de reconeixements mèdics o altres actuacions preventives, que són voluntàries per als treballadors, només es poden dur a terme amb el seu consentiment i es fan respectant el dret a la intimitat, la dignitat i la confidencialitat de tota la informació relacionada amb la salut del treballador. La normativa preveu alguna excepció d'aquesta voluntarietat.

Les seccions de prevenció de riscos laborals contacten amb el director o directora del centre per planificar els exàmens de salut o altres actuacions preventives. El director o directora del centre ha de facilitar al personal a càrrec seu la realització i la participació en qualsevol activitat preventiva amb relació a la salut, per complir al deure empresarial en prevenció de riscos laborals.

10.1 Persones especialment sensibles

Els articles 25 a 28 de la [Llei 31/1995](#), de prevenció de riscos laborals, estableixen que cal garantir de manera específica la protecció dels treballadors que, per les seves característiques personals o l'estat biològic conegut, siguin especialment sensibles als riscos derivats del treball. També preveu una protecció específica de la maternitat, dels menors i dels treballadors amb una relació de treball temporal, de durada determinada i d'empreses de treball temporal.

Per garantir aquesta protecció, el metge o metgessa del treball del Servei de Prevenció de Riscos Laborals ha de valorar l'estat de salut del personal tot tenint en compte els

resultats de l'avaluació de riscos del lloc de treball i altra informació mèdica necessària. Així pot determinar l'aptitud de la persona per al lloc de treball i la possible necessitat d'adaptació del lloc de treball a les seves característiques psicofísiques o bé suggerir les recomanacions preventives més adients.

El director o directora del centre, o titular, ha de garantir l'adaptació del lloc de treball del personal a les indicacions de la planificació preventiva que estableixi el director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, el o la gerent del Consorci d'Educació.

10.2 Protecció de la maternitat

Les treballadores en situació d'embaràs o de lactància natural poden posar en coneixement a la Secció o el Servei de Prevenció de Riscos Laborals la seva situació perquè es pugui determinar si existeix risc per a l'embaràs o lactància natural en el lloc de treball i aplicar, si escau, les mesures que preveu l'article 26 de la [Llei 31/1995](#), de prevenció de riscos laborals.

10.3 Malalties professionals

La malaltia professional, al contrari de l'accident de treball, té una instauració progressiva i lenta i, per tant, un inici poc clar i difícil d'establir, que denota una exposició repetida i intensa a un agent causal determinat.

La malaltia professional és la que contreu el treballador o treballadora a conseqüència del treball que executa per compte d'altri en les activitats que s'especifiquen en el [Reial decret 1299/2006](#), que aprova el quadre de malalties professionals, i que està provocada per l'acció dels elements o substàncies que s'indiquen al quadre per a cada malaltia. Les malalties no incloses en aquest Reial decret que són conseqüència directa i exclusiva l'exercici de la professió s'han de considerar accident laboral.

Un exemple de malaltia professional és la presència de nòduls a les cordes vocals, reconeguda per al personal docent, entre altres professions.

10.4 Esforç vocal

Es considera activitat amb esforç vocal l'activitat en què es produeix una utilització intensiva i/o incorrecta de la veu com a eina i mitjà principal per al desenvolupament de la feina.

Es pot consultar informació sobre els riscos de la utilització de la veu i les mesures preventives per evitar-los al Portal de centre del Departament > Serveis al personal > Prevenció de riscos laborals > [Ús eficient de la veu](#).

Es tracta d'un espai per conèixer millor el funcionament de la veu, com utilitzar-la de manera eficient i sana i prevenir-ne possibles trastorns.

11 Assetjament psicològic i/o sexual i d'altres discriminacions en l'àmbit laboral

Assetjament psicològic i altres discriminacions

Des de gener de 2015 és vigent el "[Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament psicològic i altres discriminacions a la feina](#)", que es va aprovar en la reunió de la Comissió Paritària General de Prevenció de Riscos Laborals, de 23 de gener de 2014.

A l'apartat de la Intranet d'Ensenyament >Serveis al personal>Prevenció de riscos laborals>[Riscos psicosocials](#) hi ha disponible l'addenda al Protocol que es va aprovar a la reunió de la Comissió Paritària General de Prevenció de Riscos Laborals de 14 de desembre de 2016 i un resum de les principals novetats d'aquesta modificació.

Assetjament sexual

Pel que fa als casos d'assetjament sexual, cal fer servir el [protocol](#) i els formularis disponibles a la pàgina [Assetjament sexual per raó de sexe i/o orientació sexual](#), del web del Departament de Governació i Relacions Institucionals.

12 Normativa d'aplicació (prevenció de riscos laborals)

Accidents laborals

- [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, article 16 (BOE núm. 269, de 10.11.1995)

Coordinació d'activitats empresarials

- [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, article 24 (BOE núm. 269, de 10.11.1995)
- [Reial decret 171/2004](#), de 30 de gener, que desenvolupa l'article 24 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, en matèria de coordinació d'activitats empresarials (BOE núm. 27, de 31.1.2004)

Coordinadors de prevenció de riscos en els centres públics

- [Decret 183/2000](#), de 29 de maig, de regulació del Servei de Prevenció de Riscos Laborals del Departament d'Ensenyament (DOGC núm. 3152, d'1.6.2000)

Control de plagues

- [Reial decret 664/1997](#), de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball (BOE núm. 124, de 24.5.1997)
- [Reial decret 374/2001](#), de 6 d'abril sobre protecció de la salut i seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant el treball (BOE núm. 104, de 1.5.2001)
- [Reial decret 830/2010](#), de 25 de juny, pel qual s'estableix la normativa reguladora de la capacitació per realitzar tractaments amb biocides (BOE núm. 170, de 14.7.2010)

Informació de riscos laborals i mesures preventives

- [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, article 18 (BOE núm. 269, de 10.11.1995)
- [Instrucció 2/2012](#), de 15 de juny, sobre el procediment d'assignació temporal de funcions davant necessitats d'efectius de personal que responguin a circumstàncies estrictament conjunturals derivades de la necessitat d'atendre increments puntuals de l'activitat administrativa o derivades de l'execució de programes administratius amb durada determinada

Plans d'emergència i simulacres

- [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, article 20 (BOE núm. 269, de 10.11.1995)
- [Reial decret 486/1997](#), de 14 d'abril, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut als llocs de treball (BOE núm. 97, de 23.4.1997)

Plans d'autoprotecció

- [Decret 30/2015](#), de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures (DOGC núm. 6824, de 5.3.2015)

Vigilància de la salut

- [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, articles 22, 25, 26 i 27 (BOE núm. 269, de 10.11.1995)
- [Reial decret 39/1997](#), de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, article 37 (BOE núm. 27, de 31.1.1997)
- [Reial decret 1299/2006](#), de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i s'estableixen criteris per a la seva notificació i registre (BOE núm. 302, de 19.12.2006)
- [Reial decret 843/2011](#), de 17 de juny, pel qual s'estableixen els criteris bàsics sobre l'organització de recursos per desenvolupar l'activitat sanitària dels serveis de prevenció (BOE núm. 158, de 4.7.2011)

